

اِشغال فرهنگی

مهرداد احمدی‌شیخانی

روزنامه‌نگار

احتمالاً در خاطر دارید که در دهه هشتاد، آن موقع که معجزه هزاره سوم بر استر مراد سوار بود، سخنانی می گفت که مایه خجلت بود، تا آنجا که در میان صاحبان خرد، این گفته بسیار تکرار می شد که «گیرم حرف زدن بلد نیستی، آیا حرف نزدن را هم بلد نیستی؟» واقع آن است که سنجیده و فکر شده سخن گفتن کار ساده‌ای نیست و بلکه بسیار هم دشوار است و برای همین اهم هست که در فرهنگ ایرانی برای سخن گفتن ضرب‌المثل‌های عیدیه‌ای وجود دارد، از جمله آنکه سخن چون تبری است که وقتی از کمان دو لب راه شد، دیگر برگشت‌پذیر نیست یا آنکه «تا مرد سخن نگفته باشد، عیب و هنرش نهفته‌باشد». متأسفانه اما در این ملک، صاحبان قدرت چنین تصویری ندارند و گمان می‌کنند که «سخن را به مرد عیار می‌کنند و نه مرد را به سخن» و شاید برای همین است که بسیار رایج است که می‌گویند «کلام‌الملوک، ملوک‌الكلام» و این را چاپلوسان از گذشته‌های دور تا همین امروز برای مدح سخن بزرگان بسیار گفته‌اند، هر چند که شیخ اجل، سعدی علیه‌الر حمه در «رساله نصیحت‌الملوک» آورده است «آنکه گویند کلام‌الملوک ملوک‌الكلام، اعتماد را نشاید. سخن اندیشیده گوی و معنی دار، چنان که اگر جای دیگر بازگویند طاعنان را مجال افسوس نباشد و اگر دیگری مثل این سخن گوید تو را پسند آید». اما کو گوش شنوا که نمونه‌اش همان معجزه هزاره سوم که البته آنچه می‌گفت به‌تنها باعث خجلت بود که هزینه‌های بسیاری نیز بر کشور بار کرد که حالا حالاها باید این کشور از زابت آن سخنان هزینه بدهد و کی این پرداخت هزینه به پایان برسد، چه وقت آثار آن بلیه تمام شود؛ خدا داند. اما این نسنجیده سخن گفتن که به واسطه آن، ثلمه بسیار به کشور وارد شد، پس از آن مصیبت، گویی به رسمی ماندگار در فرهنگ صاحبان قدرت در این خاک تبدیل شده و شاید قرار نیست که دیگر کسی از این طایفه، قبل از آنکه دهان به سخن می‌گشاید، در آنچه قصد گفتن دارد تدبیری کند و هر چه در ذهنش

نگاه تحلیگر

ناکارآمدی بایدن و روی آوردن آمریکایی‌ها به جمهوری خواهان؛

صدای پای ترامپ می آید

هرمز شریفیان

روزنامه‌نگار

پیروزی قاطع «دونالد ترامپ» در ایالت «آیووا» و پیشی گرفتن او از سایر نامزدهای حزب جمهوری خواه و همچنین پیشی گرفتن‌های او در اکثر نظرسنجی‌ها، نه‌تنهانسبت‌به‌رقبای هم‌حزبی‌اش بلکه حتی نسبت‌به «جو بایدن» رئیس‌جمهور کنونی، صدای پای او را رساتر از همیشه برای رسیدن دوباره به کاخ سفید به گوش می‌ساند.

اینکه بسیاری از هواداران و اعضای حزب دموکرات او را خطری برای دموکراسی در ایالات متحده می‌دانندبه کنار اما ضعف‌های پرشمار بایدن در عرصه سیاسی و شخصی باعث‌شده‌تاسبیزی از آمریکایی‌ها از حالا دوباره به جمهوری خواهان و شخص ترامپ روی آورند.

نقراط ضعیف بایدن به‌خصوص در سیاست خارجی و همچنین رسوایی‌های مالی فرزند او یکی از عمده‌ترین دلایل روی‌گردانی آمریکایی‌ها نهنتنها از اولیکه حزب‌دموکرات‌شده‌تاجایی که حتی اگر ترامپ، نامزدنهایی جمهوری خواهان برای انتخابات پیش‌روی آمریکادر اواخر پاییز سال ۲۰۲۴ (۱۴۰۳) نشود بازهم شهروندان این کشور به کاندیدای جمهوری خواهان رای دهند.

باانگهی به‌همین ۵۰ سال‌گذشته‌در انتخابات آمریکا این‌پیشینه‌وجود دارد یعنی زمانی که «جیمی کارتر» آنقدر عملکرد ضعیفی به‌ویژه در عرصه سیاست خارجی از خود نشان داد که شکست سختی از «رونالد ریگان» و در همان دوره نخست‌انتخابش در سال ۱۹۸۰ خورد؛ به‌طوری‌که نه‌تنها رقیب دموکرات ریگان در سال ۱۹۸۴ حریف او نشد بلکه پس از ۸ سال ریاست‌جمهوری، بازهم در سال ۱۹۸۸ یک جمهوری خواه دیگر یعنی «بوش پدر» به ریاست‌جمهوری رسید تا کاخ سفید ۱۲ سال در اختیار جمهوری خواهان باقی بماند.

پس از ۱۲ سال نوبت به «بیل کلینتون» دموکرات رسید و با اینکه او توانست دو دوره در کاخ سفید بماند اما رسوایی‌های اخلاقی او و رابطه نامشروعش با «مونیکا لویونسکی» باعث شد تا رای‌دهندگان آمریکایی دوباره به‌سه جمهوری خواهان روی آورند و «جورج بوش پسر» را راهی کاخ سفید کنند و اگر جنگ‌های او در افغانستان و عراق کلید نمی‌خورد، بعید نبود که برای دوره بعدی هم‌باز جمهوری خواهان راهی کاخ سفید شوند.

گویا تاریخ دوباره در حال تکرار است و این بار نوبت بایدن است که پس از سال‌ها مانند کارتر به رئیس‌جمهور یک‌دوره‌ای تبدیل شود و با این سطح از ناکارآمدی و رسوایی‌های مالی خنوادادگی، بعید نیست که کاخ سفید بازهم برای دست‌کم دوره‌ی‌باشایدی‌بیشتر در اختیار جمهوری خواهان قرار بگیرد. جمهوری خواهان همیشه بر این باورند که رقیب‌شان باعث ضعف دولت

می‌گذرد، بر چله زبان می‌گذارد و از کمان لبان رها می‌کند، تا بخت و اقبال آن را بر کدام هدف پشاند و چاپلوسان به تمجید مبته و چهچه کنند که زهی کمان و حبذا تیر و مرحبا تیرانداز؛ و از همین است که در سخن صاحبان مرتبت وشوکت، چه‌سخنان سستی که گفته نشده و چنانکه در ابتدای این مقال آمد، به قول آن شیرازی صاحب‌کلام «سخن اندیشیده گوی و معنی دار، چنان که اگر جای دیگر بازگویند طاعنان را مجال افسوس نباشد». اما دریغ و افسوس که گویا قرار نیست این‌پندسعدی به کار بزرگان بیاید، چنان‌که یکی قبلأ در سفری به سرزمین رودکی ارمانی که آورده و حکایتی که نقل کرده، حیرتش از آبریزگاه‌های آن خطه بوده و حال، در زمانه‌ای که عده‌ای به ترفند و به امید منفعت، بناهای محله‌های قدیمی شیراز را ویران می‌کنند، به‌جای دغدغه حفظ هویت تاریخی این شهر، نگران ساختمان‌های بلند پاسارگاد است و دغدغه‌اش اینک، وجود مقبره کوروش، امکان ساخت و سازهای بلند را از مردم پاسارگاد گرفته است.

حال شما بگویید چه کنیم؟ وقتی آن کس که قرار بود حافظ میراث فرهنگی این کشور باشد، نگرانی‌اش نه میراث به‌جای مانده برای مردم، که بسته‌بودن دست‌فرصت‌طلبان و مال‌اندوزان برای برافراشتن ساختمان‌های بلند است، سر بر کدام زانو بگذاریم و از کدام حسرت بگوییم؟ وقتی حسرت صاحبان مرتبت بشود آبریزگاهی در سرزمین رودکی، آیا غیر از این می‌شود که مسئله و اولویت‌شان هم بشود یافتن راهی برای ساختن بناهای بلند در جوار مقبره کوروش؟ و اصلاً آدم به این فکر می‌کند که نکند از اول هم هدف از طرح آن آبریزگاه در جایی که سراینده «بوی جوی مولیان» سر بر خاک نهاده، رسیدن به همین اولویت ساختمان‌های بلند در پاسارگاد بوده و نکند آنکه در ذهن بعضی، «جوی مولیان» و «آبریزگاه» پیوندی از نوع دیگر یافته باشند که آن آب است و این آب؟ و هر چه هست، این روزها شیراز را و محله‌های قدیمی‌اش را به بهانه‌هایی می‌کوبند و آنها که سنگ‌ازدست‌رتن سنت‌ها را بر سینه می‌کوبند، گویی پس از هر سفر به کشورهای جنوبی خلیج‌فارس و تازه کردن عمره، با حسرت ساختن برج و شارع عریض، به کشور بازمی‌گردند و به امید آنکه آن الگوهایی که دیگران از نیویورک و شیکاگو، عین به عین کپی کرده‌اند را اینجا بازسازی کنند، مانع را سنت‌های فرهنگی و میراث ایرانی می‌بینند. ظریفی می‌گفت با چنین تخلیه‌فرهنگی، دیگر چه جایی برای نگرانی از تهاجم فرهنگی؟ که ذهن این جماعت بیشتر شبیه کسانئ است که اِشغال فرهنگی شده‌باشند.

تیتریک

HEADLINE ONE

۲

گزارش یک

پس از عراق حمله موشکی ایران به بلوچستان پاکستان هم واکنش برانگیخت

تنش دیپلماتیک با همسایگان

محسن صالحی‌خواه

گزارشگر هم‌میهن

ایران به دنبال وقوع سلسله عملیات‌های تروریستی اخیر، دست به عملیات انتقالی در خاک عراق، سوریه و منطقه مرزی میان ما و پاکستان زد. در جریان این حملات، ابتدا پایگاه‌های گروه‌های تروریستی در چند نقطه سوریه و یک ساختمان مربوط به موساد در اربیل عراق مورد هدف قرار گرفت؛ شب گذشته نیز موضعی در منطقه مرزی ایران و پاکستان زیر ضربه قرار گرفت. دولت‌های پاکستان و عراق، واکنش‌هایی به عملیات نظامی ایران در خاک خود نشان داده‌اند. برخی ناظران معتقدند که عملیات‌های اخیر ایران، می‌تواند به تنش در روابط با کشورهای همسایه منجر شود. این درگیری‌ها باعث بروز نگرانی‌هایی شده است. چنین یکی از کشورهایی بود که ضمن واکنش به این حمله، از دو طرف خواست که خویشتن‌داری کنند. همچنین شب گذشته به دنبال بروز برخی ناآرامی‌ها در منطقه شرق کشور، یک عملیات تروریستی در جاده خاش به زاهدان صورت گرفت و یکی از اعضای سپاه سلمان استان سیستان و بلوچستان به‌شهادت رسید. گروه تروریستی جیش‌العدل مسئولیت این ترور را بر عهده گرفته است.

▼ حق دفاع مشروع

پس از حمله اول به اربیل و ادلب، سخنگوی وزارت خارجه کشورمان در اظهارنظری رسمی این اقدام را استفاده از حق مشروع و قانونی خود برای برخورد بازادارنده با منابع تهدیدکننده امنیت ملی دانست. حق دفاع مشروع در قوانین بین‌المللی از جمله ماده ۵۱ منشور ملل متحد به رسمیت شناخته شده است. در این ماده آمده است: «در صورتی که یک عضو ملل متحد مورد تجاوز مسلحانه واقع شود، هیچ‌یک از مقررات این منشور به حق طبیعی دفاع مشروع انفرادی یا اجتماعی تا موقعی که ششورای امنیت اقدام لازم برای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی به عمل آورد، ملتمه وارد نخواهد آورد. اقداماتی را که اعضاء برای اجرای حق دفاع مشروع به‌عمل می‌آورند باید فوراً به‌شورای امنیت اطلاع دهند، ولی این اقدامات به‌هیچ‌وجه در اختیارات و وظایفی که کشور بر طبق این منشور دارد و به‌موجب آنها در هر موقع روشی را که برای حفظ و یا اعاده صلح و امنیت بین‌المللی لازم می‌داند، می‌تواند اتخاذ کند، تأثیری نخواهد داشت.» بر همین اساس، دولت جمهوری اسلامی روز گذشته طی نامه‌ای رسمی به‌شورای امنیت سازمان ملل متحد، انجام این عملیات را اعلام و درخواست کرد که نامه مذکور به‌عنوان سند این شورا ثبت شود.

▼ شکایت عراق

دولت عراق در هیچ‌یک از عملیات‌های مشابهی که پیش از این در خاک آن کشور -در راستای مقابله با گروه‌های تروریستی و تجزیه‌طلب- انجام شده بود، واکنشی مانند واکنش به حمله اخیر اربیل نشان نداده بود. با‌مداد چهارشنبه، وزارت خارجه عراق خبر داد شکایت رسمی علیه ایران را به سازمان ملل و شورای امنیت ارائه داده است. بغداد در این بیانیه، حملات موشکی به اربیل را نقض آشکار حاکمیت، تمامیت ارضی و به خطر انداختن جان شهروندان عراقی دانست. عراق در ادامه بر خودردهای دیپلماتیک پس از عملیات موشکی، کاردار ایران در بغداد را احضار کرد و سفیر خود در تهران را نیز برای مشورت فراخواند. قاسم الاعرجی، مشاورامنیت ملی عراق که مسئولیت تحقیق در خصوص این حمله را برعهده دارد، پس از حضور در اربیل و بازدید از محل اصابت موشک‌ها، وجود مقر موساد در اربیل را بی‌پایه و اساس دانست.

▼ گفت‌وگوی فریدز کری با حسین امیرعبداللهیان در اجلاس داووس

اوباما و ترامپ فرقی با هم نداشتند

گروه خبر: «حسین امیرعبداللهیان» وزیر امور خار‌جه جمهوری اسلامی

ایران، روز چهارشنبه و طی نشست پرسش و پاسخ در اجلاس داووس سوئیس به سوالات «فرید زکریا» روزنامه‌نگار و مجری آمریکایی در باره مسائل منطقه و بین‌الملل پاسخ داد. دیپلمات عالی‌رتبه جمهوری اسلامی ایران درباره حملات ایران به اربیل عراق و همچنین حملات منتسب به ایران به مواضع تروریست‌ها در پاکستان گفت: «ما با پاکستان و عراق روابط بسیار خوبی داریم، بارها در خصوص ضرورت مقابله با تروریسم و تأمین امنیت مرزهای مشترک خود گفت‌وگو کردیم و موافقت‌نامه‌هایی بین ما وجود دارد. اتفاقی که روز گذشته در اربیل اقلیم کردستان عراق رخ داد، موضوعی است که مرتبط با عوامل موساد است. عواملی از موساد رژیم اسرائیل عملیات‌هایی را در داخل ایران انجام دادند؛ به صراحت هم اسرائیل مسئولیت آن را پذیرفت؛ به‌ویژه حمله‌ای که روی یکی از مراکز ما انجام شد. جمهوری اسلامی ایران هر اقدامی که از طرف رژیم اسرائیل علیه امنیت مردم ما انجام بپذیرد را با قدرت پاسخ خواهد داد. ما مقر موساد را در نقطه‌ای در اقلیم کردستان عراق با موشک‌های دقیق نقطه‌زن هدف قرار دادیم. این به معنای هدف قرار دادن عراق نیست بلکه اسرائیل دشمن مشترک عراق و ایران است. در مورد پاکستان، هیچ‌یک از اتباع کشور همسایه، دوست و برادر ما مورد هدف پهپاد و موشک‌های ایران نبودند. گروهی موسوم به «جیش‌العدل» که یک گروه تروریستی ایرانی است و در بخش‌هایی از مناطق پاکستان گنه گرفته‌اند و ما بارها در‌مورد آن با مقام‌های عالی‌رتبه

▼ عملیات در خاک پاکستان

تازه‌ترین عملیات موشکی - پهپادی، به انهدام مقر تروریست‌های جیش‌العدل در کوه‌های مرزی بلوچستان پاکستان مربوط می‌شود. در این عملیات، ۶ فرزند پهپاد انتحاری و چند فرزند موشک استفاده شده است و این گروه تروریستی با صدور بیانیه‌ای، انهدام ۲ مقر و کشته شدن نیروهای خود را تأیید کرده است. عملیات علیه مواضع جیش‌العدل، در انتقام عملیات‌های تروریستی این گروه در خاک کشورمان، به‌خصوص حمله اواخر آذرماه به پاسگاه راسک سیستان و بلوچستان که ۱۱ نیروی پلیس به شهادت رسیدند، اتفاق افتاده است. پاکستان واکنش تندی به‌عملیات موشکی -پهپادی علیه‌مقرهای جیش‌العدل نشان داد. اسلام‌آباد، به فاصله چند ساعت پس از این حمله کاردار سفارت ایران را احضار کرد، سفیر خود را از تهران فراخواند و از سوی دیگر به سفیر ایران در پاکستان که در تهران حضور دارد، اعلام کرده به این کشور برنگردد. وزارت خارجه این کشور همچنین با صدور بیانیه‌ای، اقدام ایران را نقض‌کننده قوانین بین‌المللی، اهداف و منشور ملل متحد دانست. در بخش دیگری از این بیانیه آمده است: «این اقدام غیرقانونی کاملاً غیرقابل قبول است و هیچ توجیهی ندارد. پاکستان این حق را برای خود محفوظ می‌دارد که به این اقدام غیرقانونی پاسخ دهد. مسئولیت عواقب آن کاملاً متوجه ایران خواهد بود.» این وزارت‌خانه در بیانیه دیگری نیز ضمن غیرقابل قبول دانستن شکستن حریم هوایی پاکستان، اعلام کرد که در جریان این عملیات تعدادی کشته و زخمی شدند.

▼ عملیات و رویدادهای مشترک

این عملیات در زمانی اتفاق افتاده است که چند رویداد مشترک میان و پاکستان در جریان بود. نخست، دیدار حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه کشورمان با نخست‌وزیر دولت موقت پاکستان در حاشیه اجلاس داووس است. امیرعبداللهیان با ابلاغ سلام رئیس‌جمهور کشورمان به نخست‌وزیر پاکستان، روابط دو کشور ایران و پاکستان را عمیق و تاریخی خواند و با تأکید بر آمادگی ایران برای گسترش هرچه‌بیشتر روابط دو کشور، به دیدار اخیر او رئیس‌جمهور کشورمان اشاره کرد و آن را در کمک به تقویت روابط دو کشور حائز اهمیت توصیف کرد. انور الحق، نخست‌وزیر موقت پاکستان نیز روابط دو کشور را بسیار بااهمیت توصیف و تمایل اسلام‌آباد برای تقویت همکاری‌های دوجانبه را اعلام کرد. الحق با اشاره به حمله تروریستی کرمان و هم‌دردی به خاطر این حادثه، تروریسم را تهدید مشترک میان تهران و اسلام‌آباد دانست و خواستار همکاری مشترک دو کشور برای محدود کردن اینگونه تهدیدات تروریستی شد. رویداد دیگر، تمرین مشترک نیروی دریایی ایران و پاکستان در آب‌های خلیج فارس و تنگه هرمز است که در ۲۶دی‌ماه برگزار شد. ناوگروه صلح و دوستی نیروی دریایی پاکستان که به مدت ۳ روز، با هدف افزایش سطح تعاملات آموزشی و ارتقاء مراودات نظامی و همچنین دیدار فرماندهان پاکستانی با مقامات نیروی دریایی ارتش به استعداد دو ناورزمی آموزشی، در منطقه یکم امامت نداجا بندرعباس پهلوگیری کرده بود، هم‌زمان با خروج از بندرعباس، با مشارکت ناوهای موشک‌انداز و شناورهای رزمی و یک فروند بالگرد SH نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، اقدام به برگزاری تمرین مشترک دریایی، در محدوده آب‌های تنگه هرمز و خلیج فارس کردند. آخرین رویداد نیز به افتتاح اولین نمایشگاه بین‌المللی صادرات به پاکستان مربوط می‌شود. این نمایشگاه که در چاپهار برگزار شده، روز گذشته توسط احمد وحیدی، وزیر کشور که در سفر به سیستان و بلوچستان به سر می‌برد، افتتاح شد. وحیدی در حاشیه افتتاح این نمایشگاه، روابط ایران و پاکستان را بسیار خوب و نزدیک توصیف کرد. این نمایشگاه هم‌زمان با واکنش‌های تند اسلام‌آباد به عملیات علیه‌مقرهای جیش‌العدل افتتاح شد. این در حالی است که طی روزهای گذشته وزیر امور خارجه هند، به ایران سفر کرده بود و در این سفر دو کشور توافق‌های مهمی در

گزارش دو

گفت‌وگوی فریدز کری با حسین امیرعبداللهیان در اجلاس داووس

گزارش دو

نظامی، امنیتی و سیاسی پاکستان گفت‌وگو کردیم، عملیات‌هایی را در روزهای گذشته در ایران انجام دادند؛ از جمله در پاسگاه راسک نیروهای انتظامی ما را به‌شهادت رساندند. پاسخ ما به تروریست‌های ایرانی در پاکستان است. من قبل از این گفت‌وگو با همکارم وزیر خارجه پاکستان در این خصوص گفت‌وگو کردم. ما به حاکمیت و تمامیت ارضی پاکستان و عراق احترام می‌گذاریم اما اجازه نمی‌دهیم که امنیت ملی کشورمان را به بازی بگیرند و هیچ تعارفی در تأمین امنیت ملی کشورمان با طرف‌های تروریستی در داخل پاکستان و جریانات اسرائیلی در اقلیم کردستان عراق نداریم. اقدامی که ما انجام دادیم، در راستای کمک به امنیت ایران، پاکستان، عراق و منطقه است. ما امنیت عراق و پاکستان را امنیت جمهوری اسلامی ایران می‌دانیم.»

▼ دستیابی به توافق هسته‌ای شدنی است

رئیس دستگاه دیپلماسی کشور درباره مذاکرات احیای برجام تصریح کرد: «در آخرین تحول همان‌طور که شاهد بودید با ابتکار عمل سلطان عمان پیشنهادی داده شد و گفت‌وگوهای غیرمستقیمی شکل گرفت و هدف این گفت‌وگوهای غیرمستقیم و تلاش سلطان عمان، نزدیک‌کردن دیدگاه کشورهای عضو برجام به بود. ما همچنان از هر اقدامی که کمک‌کند طرف‌ها به تعهدات‌شان برگردند استقبال می‌کنیم. هنوز شاهد تبادل پیام‌هایی از مراجع دیپلماتیک هستیم. اگر طرف آمریکایی از اراده لازم برخوردار باشد و